

20.11.2024

Referat fra medlemsmøte 19. november 2024

Sted og tid: Quality Strand Hotel, 19. november 2024

Til stede: 19 medlemmer, 2 lokale gjester, 7 gjester fra Land Rotaryklubb

Hovedtema: Roar Jacobsen: Arkitektur, estetikk og den tiden vi lever i.

President Ursula ønsket alle velkommen.

Asmund Amundlien holdt 3-minuttersinnlegget, som handlet om det gode liv på Kypros.

Deretter fikk Roar ordet. Han åpnet med en dyster konstatering, nemlig at Homo sapiens er det mest brutale vesen som noensinne har bodd på vår klode. Det har ødelagt for alle andre organismer, fortrenget dem, og ødelagt deres habitat. Det har også utryddet seks andre mennesketyper.

Men mennesket er også et kreativt vesen. En tidlig og epokegjørende oppfinnelse er hjulet.

Mennesket krøp etter hvert ut av hulen og trengte hus. En milepæl var da det kunne plassere en bjelke oppå to loddrette stokker og etter hvert søyler i en viss avstand fra hverandre. Dette konstruksjonsprinsippet ligger til grunn for fronten på et gresk tempel, som etter hvert får flere søyler både foran og rundt hele bygningen, plassert på en måte som gir øyet et harmonisk inntrykk. Søylene kan være enkle, doriske, deretter joniske og endelig korintiske.

På 300-tallet f.kr. spres gresk arkitektur østover like til Indus med Alexander den store.

Romerne, som var kompetente ingeniører, utviklet den buede konstruksjonen, med den siste øverste låsesteinen som holder den sammen. Romerne skapte sitt enorme imperium først og fremst gjennom kriger, men romerne forfalt til nytelsessyke, damer og vin blant annet, og impeiet gikk nedover.

Middelalderen frembrakte tønnehvelvet og katedralene. Renessansen hadde antikken som forbilde og ideal. *Barokken* var overdådig og voluminøs, *rokoko*en overdådig og grasiøs og ble avløst av den strenge *empirestilen*. I overgangen fra 18- til 1900-tallet oppstod *art nouveau* eller *jugendstilen*.

Funksjonalismen, som utviklet seg i perioden 1920 -1940, la vekt på nettopp det funksjonelle. Mange flotte, stilrene bygninger ble oppført i den stilen. Den har lite å gjøre med det som i dag kalles funksis.

Mye arkitektur har blomstret og visnet i takt med framvekst og tilbakegang for rike og mektige epoker og samfunn. Hvorfor går disse til grunne? Et tegn på tilbakegang er for mye fattigdom samtidig med for mye rikdom, og at de materielle forholdene endres. Roar viste til den siste boka til Erika Fatland, *Sjøfareren*, som handler om en reise i tidligere portugisiske kolonier. Da portugiserne rundet Afrika og kom til Sørøst-Asia, mistet karavaneveiene gjennom Sentral-Asia sin betydning. Portugals storhetstid tok i sin tur slutt da andre makter seilte opp.

Vi lever høyt på oljen, som en dag vil ta slutt.

Vi må vokte oss for å dømme tidligere tider ut fra våre premisser. Mange kritiserer plasseringen av Hoff potetindustri på Mjøsstranda. Men da fabrikken ble lagt der, var stranda et enormt søppelområde.

Mange synes Storgata på Lillehammer er så fin, i motsetning til den på Gjøvik. Grunnen til forskjellen er at handelsstanden på Gjøvik har vært våken og fulgt med i tiden, mens lillehamringene har sovet.

Som man vil se av dette forsøket på et referat, var Roar Jacobsens foredrag et fyrverkeri av synspunkter og tanker. Som en avslutning kan det nevnes at det norske flagget ifølge Roar ble slik det ble fordi det var enkelt og billig å bare sette inn et blått kors i Dannebrog.

Ref: Ola Rongen